PIERWSZA ŁAWKA · SCENARIUSZ LEKCJI · JĘZYK POLSKI · KLASA 7

Imiesłowowy równoważnik zdania w praktyce – jak go tworzyć, zapisywać i nie popełniać błędów

Uczniowie przypominają imiesłowy przysłówkowe i uczą się świadomie używać imiesłowowego równoważnika zdania w tekstach. Centralnym punktem lekcji jest zasada „jeden wykonawca”: równoważnik jest poprawny tylko wtedy, gdy czynność wykonuje ta sama osoba, co w zdaniu nadrzędnym. Lekcja zaczyna się od zabawnych zdań „Znajdź absurd”, a kończy pisaniem krótkiej relacji. Scenariusz zawiera przebieg 45 minut, kartę pracy z tekstem oryginalnym i kluczem, zasady pisowni „nie” według reguł od 1.01.2026 oraz powtórkę dla ucznia.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasa 7
Dział	Kształcenie językowe: imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania
Temat lekcji	**Imiesłowowy równoważnik zdania w praktyce – jak go tworzyć, zapisywać i nie popełniać błędów**
Czas	45 minut (1 jednostka lekcyjna)
Metody	„Znajdź absurd” – analiza błędnych zdań z humorem, miniwykład z notatką, ćwiczenia przekształceniowe, praca w parach z testem „kto to robi?”, redagowanie krótkiego tekstu, samoocena według kryteriów sukcesu
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy (załącznik), zdania „Znajdź absurd” (dodatek) – rzutnik albo paski papieru, notatka do miniwykładu (dodatek), powtórka „Co zapamiętam z lekcji”

Cel ogólny

Kształcenie umiejętności poprawnego stosowania imiesłowowego równoważnika zdania w wypowiedziach: tworzenia go, przekształcania na zdanie złożone i odwrotnie, stosowania interpunkcji oraz unikania błędu różnych wykonawców czynności.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń rozpoznaje imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie oraz tworzy je od podanych czasowników.
- Uczeń rozpoznaje imiesłowowy równoważnik zdania i wydziela go przecinkami.
- Uczeń przekształca zdanie złożone na zdanie z imiesłowowym równoważnikiem i odwrotnie, zachowując relacje czasowe.
- Uczeń sprawdza, czy wykonawca czynności w równoważniku jest ten sam co podmiot zdania, i poprawia błędne konstrukcje.
- Uczeń poprawnie zapisuje „nie” z imiesłowami (z przysłówkowymi rozdzielnie, z przymiotnikowymi łącznie).
- Uczeń świadomie używa równoważnika, by urozmaicić składnię własnego tekstu.

Cele w języku ucznia

- Nauczę się tworzyć imiesłowowy równoważnik zdania.
- Potrafię sprawdzić, czy równoważnik jest użyty poprawnie.
- Postawię przecinki we właściwych miejscach.
- Zamienię zdanie złożone na zdanie z równoważnikiem i odwrotnie.

Wymagania z podstawy programowej

- **VII–VIII II.1.4** – rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie
- **IV–VI II.1.12** – rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań; rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej
- **IV–VI II.1.13** – przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie
- **IV–VI II.4.2** – poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu
- **VII–VIII II.4.4** – zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy
- **VII–VIII II.3.3** – rozumie, na czym polega błąd językowy

Źródło: Dz.U. 2017 poz. 356 ze zm. – podstawa obowiązująca w klasach V–VIII w roku szkolnym 2026/2027.

Uwaga dla nauczyciela: zdania bezpodmiotowe

Norma dopuszcza równoważnik w zdaniach bezpodmiotowych, w których wykonawca jest ogólny, np. „Patrząc z wieży, widać całe miasto”, „Wychodząc z domu, trzeba zamknąć drzwi”. Wykonawcą obu czynności jest tu „każdy”. Nie dotyczy to konstrukcji z celownikiem osoby („Wracając ze szkoły, zrobiło mi się zimno”), które uznaje się za błędne. W klasie 7 wystarczy główna reguła; wyjątek pokaż uczniom zdolnym.

Przebieg lekcji

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–7 min	Wprowadzenie: „Znajdź absurd”	• Pokazuje zdania z dodatku. • Prosi, by uczniowie opisali, co wynika z nich dosłownie. • Pyta, co jest źródłem absurdu. • Podaje temat, cele i kryteria sukcesu.	• Czytają zdania i wskazują, kto „naprawdę” wykonuje czynność. • Formułują hipotezę: czynności wykonują różne osoby. • Zapisują temat.
7–15 min	Imiesłowy przysłówkowe – przypomnienie	• Przedstawia miniwykład na podstawie notatki z dodatku. • Pokazuje, jak tworzyć imiesłowy na -ąc i na -łszy/-wszy. • Zwraca uwagę, że formy na -ąc tworzymy tylko od czasowników niedokonanych.	• Zapisują notatkę. • Wykonują zadanie 1.
15–23 min	Zasada jednego wykonawcy i przecinki	• Formułuje regułę jednego wykonawcy. • Pokazuje test „kto to robi?” na dwóch zdaniach z rozgrzewki. • Omawia interpunkcję: równoważnik na początku, w środku i na końcu zdania. • Poleca zadania 2, 3 i 4.	• Stosują test do zdań z karty pracy. • Oceniają poprawność zdań (zadania 2 i 3). • Wstawiają przecinki (zadanie 4).
23–32 min	Przekształcenia	• Poleca zadania 5 i 6. • Przypomina, jak dobrać imiesłów do relacji czasowej: kiedy, gdy, po tym, jak. • Zwraca uwagę na pisownię „nie wiedząc”.	• W parach przekształcają zdania złożone na zdania z równoważnikiem i odwrotnie. • Sprawdzają rozwiązania z kluczem na tablicy.
32–40 min	W praktyce: poprawiamy i piszemy	• Poleca zadanie 7 – notatkę z pamiętnika Kuby. • Poleca zadanie 8 – krótką relację z trzema równoważnikami. • Chodzi po klasie i prosi uczniów o przeprowadzenie testu „kto to robi?” na własnych zdaniach.	• Wyszukują i poprawiają błędy w tekście Kuby. • Zaczynają pisać relację i podkreślają w niej równoważniki.

ZAŁĄCZNIK DO SCENARIUSZA · KARTA PRACY

Imiesłowowy równoważnik zdania w praktyce – jak go tworzyć, zapisywać i nie popełniać błędów

33 pkt RAZEM

Język polski · klasa 7

Imię i nazwisko _____ Klasa _____ Data _____

1 **Utwórz imiesłowy przysłówkowe od podanych czasowników. Od niedokonanych utwórz formę na -ąc, od dokonanych – na -łszy lub -wszy.** ___ / 8 pkt

1. czytać → _____
2. biec → _____
3. być → _____
4. przeczytać → _____
5. zjeść → _____
6. wejść → _____
7. usiąść → _____
8. zobaczyć → _____

2 **Które zdanie jest poprawne?** ___ / 1 pkt

A. Wracając ze szkoły, zrobiło mi się zimno.

B. Wracając ze szkoły, spotkałem starego kolegę.

C. Wracając ze szkoły, zaczął padać deszcz.

D. Wracając ze szkoły, autobus odjechał mi sprzed nosa.

3 **Oceń poprawność zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest poprawne, albo F – jeśli jest błędne.** ___ / 5 pkt

1. Zjadłszy śniadanie, Ola pobiegła na przystanek.	**P**	**F**
2. Czytając list, łzy płynęły babci po policzkach.	**P**	**F**
3. Nie znając drogi, turyści zapytali o nią leśniczego.	**P**	**F**
4. Otworzywszy okno, do pokoju wleciała osa.	**P**	**F**
5. Kasia, śmiejąc się głośno, opowiadała o wakacjach.	**P**	**F**

4 **Wstaw brakujące przecinki w czterech zdaniach. Wpisz je ołówkiem w tekście.** ___ / 4 pkt

1. Wszedłszy do sklepu Tomek od razu podszedł do półki z komiksami.
2. Pies merdając ogonem czekał przy furtce.
3. Babcia nucąc starą piosenkę piekła szarlotkę.
4. Mama wyszła z domu nie zamykając drzwi na klucz.

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Imiesłowowy równoważnik zdania w praktyce – jak go tworzyć, zapisywać i nie popełniać błędów – scenariusz lekcji z kartą pracy i powtórką, język...

Podgląd pokazał 4 z 11 stron. Pełna wersja: 11 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Gotowy scenariusz lekcji języka polskiego dla klasy 7 (45 minut): Imiesłowowy równoważnik zdania w praktyce – jak go tworzyć, zapisywać i nie popełniać błędów.
- W środku: cel ogólny i cele w języku ucznia, wymagania z podstawy programowej z numerami, kryteria sukcesu, przebieg lekcji minuta po minucie (co robi nauczyciel, co robią uczniowi
- Osobny plik „Co zapamiętam z lekcji: imiesłowowy równoważnik zdania" (3 strony, PDF i DOCX): najważniejsze zasady z przykładami, tabela najczęstszych błędów i test „Sprawdź się" z
- Materiał przygotowany zgodnie z podstawą programową z 2017 r.
- w brzmieniu z 2024 r.
- (Dz.U.
- 2024 poz.
- 996), według której w roku szkolnym 2026/2027 uczą się klasy 5–8 i która obowiązuje na egzaminie ósmoklasisty w latach 2027–2030.
- Plik ma 11 stron A4 w PDF i DOCX.
- Wszystkie teksty i zadania są oryginalne.
- Pisownia według zasad obowiązujących od 1 stycznia 2026 r.
- Polecenia są pisane językiem dostosowanym do wieku ucznia: krótkie zdania, jedna czynność w zdaniu, pogrubione liczby i przeczenia.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/scenariusz-lekcji-jezyk-polski-klasa-7-imieslowowy-rownowaznik-zdania-w-praktyce-jak-